

# Hvad ser du?

En af mine gode venner sagde for nylig til mig. »Kristenlivet er kamp lige til stregen!«

Er det sandt? Er kristenlivet ikke *hvile* – hvile fra alle egne gerninger – er det ikke at høste, *hvad andre har sået* – er det ikke at sidde ved Jesu fødder – er det ikke nåde, idel nåde?

Jo, det er det – men husk: det er *hvile midt i kampen* – det er hvile fra alle egne gerninger *for at gøre Guds gerninger* – det er at høste, *hvad andre har sået, for selv at udså noget, andre kan høste* – det er at sidde ved Jesu fødder *for at lære Hans vilje at kende og så gøre den* – det er nåde, idel nåde og derfor kraft, *idel kraft til at følge Herren!*

\*

I Salmebogens nr. 576 synger vi i første vers: »...og har man en og anden kamp forbi, der følger til!«

Heri ligger en dyb hemmelighed, som kan udtrykkes således: Kampen er en *gave fra Gud* – er der givet dig kamp, skal du få mere kamp – thi den, der har, ham skal der gives – men den, der ikke har, fra ham skal det tages, som han har!

Et kristenliv i magelighed og behagelighed, uden kamp og møje, er en forfærdelig ting.

Et kristenliv, hvor man plejer kødet, er dødsensfarligt.

Et kristenliv, hvor man ligger under for trangen til hvile, nydelse, bekvemmelighed, er en uting.

Nej, kamp lige til stregen er, hvad Gud har beredt dem, der lever ham nær.

\*

Det underlige er, at når Gud har åbnet vore øjne for dette, trives vi kun i kamp og kriser. Her er hvilen størst, glæden rigest – thi her oplever vi Gud!

Kamp er ganske vist altid noget, der bringer risiko og fare med sig. Krig er dødsfare. Kamp er ikke det samme som idyl.

Men er der ingen risiko, hvad skal vi så »bruge« troen til? Hvad skal den øve sig i?

Er der ingen kamp, da er der heller ingen sejr. Sejr forudsætter kamp, anstrengelse, selvhengivelse.

\*

Cromwell sagde om sine »jernsider«, som han kaldte sine soldater: »De ved, hvad de kæmper for, og de elsker det!«

Det samme burde kunne siges om os: »Vi ved, hvad vi kæmper for!«

Lad os formulere det lidt anderledes: »Vi ved, *hvem* vi kæmper for!« Da kan vi straks sige: »Og vi elsker Ham!« Det gør kampen lettere, og det gør sejren vis!

\*

Den kamp, vi har at kæmpe, er ofte på den *indre* from – kampen ses ikke af andre – det er en åndelig kamp, der gælder herredømmet over os selv – kampen om at blive, hvad vi bør blive – kampen om at gøre fyldest i det daglige – gøre fyldest efter Guds bedømmelse (Åben. 3,2).

Det er kampen om ikke at overhøre Guds stille røst – kampen imellem kødet og Ånden.

Det er en kamp, hvor mennesker ikke straks lægger mærke til, om vi sejrer eller lider nederlag.

Det opleves ofte som en kamp imod sig selv!

\*

Kong *David* led sit livs forfærdeligste nederlag, da han blev hjemme i *Jerusalem* på den tid, kongerne drager i krig, og nøjedes med at sende *Joab* ud for at lede kampen (2. Sam. 11,1).

Vel er det besværligt, farligt, ubehageligt, trættende og opslidende at kæmpe – men det er ikke så farligt som at nyde tilværelsen.

Det gælder også den kamp, vi har at kæmpe i det skjulte, og som ofte opleves som en kamp imod sig selv.

Vel ser det undertiden ud, som om den kamp ikke fører til andet end træthed, mathed og skuffelser. Ja, man kan blive helt fortvivlet over sig selv og lade hænderne synke. Hvorfor ikke tage livet lettere, hvorfor være så nøjeregnende – hvad fører det egentlig til?

Lidt hvile endnu med sammenlagte hænder – det kan da ikke være så farligt!

\*

Kampen gælder undertiden *den daglige fordybelse i Guds ord* – eller *bønnen og forbønnen* – eller *at gennemføre, hvad man har lovet* – eller *at gøre fyldest* (og måske mere end det) *på sin arbejdsplads*

– eller *at overvinde et mismod, en tilbøjelighed til vantro og tvivl* – eller *at sige Nej til noget, der svækker eller bedrøver Ånden* – eller *at gøre sin fjende godt* – eller – listen er uendelig – hvem kan sige, hvad et menneske har at kæmpe med.

\*

Dog lad os hellere sige: »...hvad et menneske har at kæmpe for!«

\*

Enhver, der strider, som Herren vil, bliver mere og mere frygtløs. Han oplever midt under kampen, at bekymringerne var grundløse, thi Herren er jo med; han oplever også, at hvad mennesker end finder på, kan de aldrig skade ham i egentlig betydning; han erfarer, at skønt det ofte tager sin tid at overvinde sig selv på et eller flere punkter, forbliver Herren såre langmodig og trofast og lader det lysne på vejen; erfaringerne under vanskeligheder, skuffelser, kamp og møje bestyrker ham i dette: der var aldrig grund til at frygte eller lade sig overvinde af nogen bekymring!

\*

Jeg har modtaget adskillige beviser på, at artiklen om *N.P. Wetterlund* i maj har gjort indtryk på mange.

Læserne har sammenlignet sig selv med ham og fundet, at der fattes dem meget. Han har ved sit eksempel vakt mange til besindelse på, hvad det vil sige at kalde sig en kristen.

Han har kaldet os til ikke at lade stå til, men fæste blikket på målet og aflægge alt, som tynger, så vi kan løbe med ny kraft og vinde sejrprisen.

Der var en, der sagde til mig: »Jeg har ikke givet alt til de fattige som han!«

Det rejser spørgsmålet: »Hvad skal vi aflægge, for at vi ikke hindres i løbet og svækkes i kampen?«

Det gives der ikke et generelt svar på, men enhver kan for sit eget vedkommende få det at vide af Herren.

Eet er sikkert: alt, hvad der bedrøver Helligånden, må bort – og det med det samme!

De små ræve ødelægger meget af vingården.

\*

Der er også konkrete skridt i lydighed, vi må tage for at komme op af dvale og i gang med løbet og efterfølgelsen.

»Hvor gør det godt i bryst at følge Jesu røst på sandheds sti air ondt forbi« – sådan synger vi med *Brorson* – skal vi have det godt i brystet, da lad os gøre, hvad han siger! Lad ikke vort eget bedrageriske hjerte bilde os ind, at lydighed berøver os glæden, tilfredsheden og livsfylden!

\*

Et blik ud over jorden – og vi påmindes om, at mangfoldige af vore trossøskende kæmper en helt anden hård kamp end vi.

Giver vi os til at bede for dem, oplever vi, at de hjælper os. De lader os med deres fattigdom og trængsel vide, at vi skal passe på, at vi ikke bliver selvoptagne.

Vi er ikke blevet mishandlet for vor tros skyld – vi er ikke blevet sendt i arbejdslejr – vi kender ikke til at sulte og være hjemløse – vi er måske forvante, forkælede og fordringsfulde!

En gammel søster i Herren sagde til mig: »Jeg beder Gud give mig mod og kraft til at holde fast ved ham, hvis jeg skal opleve at blive forfulgt!«

\*

I sit allersidste *sendebrev til sine venner* skrev *Wetterlund* bl.a. følgende (bemærk, at hans ord er båret af en bestemt rytme som i versform):

Når I læser disse tanker,  
er jeg i en højere verden.

Did løftede jeres bøn mig ofte,  
når mit fremlidskab var tungt.

Min vej derop var Tornestien,  
eders vej har samme navn.

Magogs ånd, afgrundsslangen  
trænger frem i hvert et land.

Op, martyrer! Kroner rækkes,  
tag dem i Lammets spor!

Gud fører jer, I menneskebørn,  
gennem farer, strid og kval.

Gud hjælpe jer, I gudsfødte;  
hans navn bærer I på panden!

Med jer er Herren alle dage,  
den store sky er også med jer!

Tak, Guds venner! Han lønne jer  
for alt godt, I viste mig.

Farvel, pilgrimme! Snart samles vi  
ved Livets elv i Livets land!

Amen!

\*

Almindeligvis har det ikke afgørende betydning, når man ved et stort stævne synger: »Op, I kristne, rustet eder! Kristi kæmper, ud på vagt!« Men når man går ind i sit lønkammer og tager bestemte skridt i lydighed imod Herren og kaster de ting bort, der hindrer i løbet, da har det afgørende betydning for tid og evighed.

Jeg frygter for at sygne hen i død rettroenhed.

Jeg frygter for at svigte som en slappet bue (Salme 78,57).

Jeg frygter for at sige det rette, men ikke gøre det.

Jeg er i særlig fare, thi jeg træder frem, taler og skriver – jeg frygter for min professionalisme.

Jeg takker Gud for hans trofaste tugt og beder om, at den ikke skal være forgæves.

\*

*Søren Kierkegaard* understregede med al sin lidenskab, og *Wetterlund* forkyndte det på sin særegne måde, at sandheden må gøres. Så længe man ikke gør det, kender man den ikke som liv og Ånd, skønt man muligvis kan declamere den og prædike over den.

*Bjergprædiken* skal altså gøres. Det fremgår tydeligt af slutningsordene (Matt. 7,24-29).

Så har vi en livsopgave, som vi aldrig bliver færdige med her i livet.

*Wetterlund* læste regelmæssigt både *Bjergprædiken*, *Ordsprogenes Bog* og *kærlighedskapitlet* i I. Kor. 13.

*Søren Kierkegaard* aflagde det vidnesbyrd, at det ikke var de ord i Skriften, han ikke forstod, der voldte ham vanskeligheder, men dem, han forstod!

Tager vi Herrens ord alvorligt, da får vi noget at kæmpe med dag efter dag, thi Herrens tale lader os ikke i sløv ro. Og kampen foregår ofte på *den indre front*.

Alle kender Paulus' vidnesbyrd: »Det er saligere at give end at modtage« (Ap. G. 20,35) – og dog er det kun de, der giver og giver og giver hellere end at modtage, der virkelig kender det!

Sandheden skal nemlig ikke blot læres – den skal først og fremmest gøres (Johs. 3,21). Først når man gør den, kender man den. Da er den virkelig, Ånd og liv, glæde og kraft, fornyelse i troen, lys, levende og evangelisk!

Jeg ved ikke, om *Wetterlund* havde

ret, da han gentagne gange sagde fra prædikestolen, at *pengene* udgjorde en stor fare for mangfoldige kristne – jeg synes, jeg kender så mange, der er løst fra pengenes magt og netop giver og giver og giver.

Penge er imidlertid kun en uvæsentlig del af tilværelsen. Jeg har knap så megen (om overhovedet nogen) medlidenhed med dem, som ligger under for penges magt, som med dem, der ligger under for bekymringer for deres børn. De er parate til nårsomhelst at give alt, hvis det kunne redde deres børn fra fordærvet.

Men heller ikke de må give op. De må fortsætte kampen imod mismod, fortvivelse, håbløshed og bitterhed – ja, kampen imod at gøre deres egne sorger til tilværelsens midtpunkt. Det er en meget svær kamp, thi hjertet bløder i dem.

De må ikke lukke sig inde med deres sorg og smerte. De må gribe fat i den vished, som troen kan skænke dem, nemlig visheden om, at deres bønner ikke er overhørte eller forgæves eller virkningsløse.

De må gribe glæden midt i smerten, så de ikke bliver sortseere og lyseslukkere. Men det er ikke let.

Nej, pengene er sandelig kun en helt ubetydelig del af kristnes kamp. Langt sværere er kampen imod sit eget temperament, sine tilbøjeligheder, sine krav til tilværelsen – kampen om at følge tæt i Herrens og apostlenes fodspor.

Jo mere man samler sig om at gøre *Bjergprædiken*, des mere bliver man afsløret. Jo mere man strider og beder og kæmper, des mere umuligt synes det undertiden at gøre *Bjergprædiken* i alle dens enkeltheder.

Men Herren er såre langmodig og barmhjertig. *Paulus* udbrød: »Jeg elendige menneske, hvem skal fri mig fra dette dødens legeme!« men han sagde også: »Gud ske tak, som giver os sejren ved vor Herre Jesus Kristus« (Rom 7,24 og 1. Kor. 15,57).

Han lærte efterhånden ikke at kæmpe i egen kraft og troen på sig selv, men i *troens kraft* – og det lærer vi også efterhånden, blot vi ikke giver op, men lader Herren bevare det sidste og afgørende ord i enhver sag.

\*

Jeg lader atter *Wetterlund* få ordet; han siger det på en helt anden måde end vi andre; han skriver om *lektien*.

Gud vil grundigt lære os den dyrebare lektie at, som *Paulus*, *finde behag* i lidelse, så vi kan lide med *Gud-given* glæde, hvilket er den *sande* glæde.

Men det er ingen småsag. Thi det indebærer en ihærdig skolegang hos Ånden, en

skolegang i at dø, nemlig både at dø en død *ud af syndeselve*t og dø en *forvandlingsdød* for naturselve (hvedekornsselve), så at hele det medfødte naturmenneske *forvandles* til et »fuldkommet« Guds-menneske, som har dette kendetegn: *en ny skabelse* (Johs. 12,24-25). *Det gamle er forbi; se, noget nyt er blevet til* (2. Kor. 5, 17).

Denne forvandlingsdød og nyskabelse griber dybt og vidt og er en ofte svært lært lektie hele livet igennem til den »fuldkommenthed«, som *kan* og *må* opnås her i tiden (Fil. 3,15 og Hebr. 5,14), og som er den ueftergivelige *sejr*, uden hvilken arvedelen er tabt (Åbenb. 21,7 og 8).

Sin skønhed måtte sommerfuglen lide sig til i puppeskalens fængsel. Således heller ikke noget Guds-menneske her på jorden uden fængsel, trængsel og våde (puppetiden). Uden lidelse her, ingen herlighed der (Rom. 8,17). Lykken står højest, hvor lidelsen med Kristus er størst. Den Eviges lidelsesgaver giver evige herlighedsgaver. Kun gennem *den store trængsel* og *den store glæde* går vejen til sejrstillingen for Guds trone.

Det er altså ikke udelukkende svært! Nej, det er *skønt* at leve, *godt* at lide, *lifligt* at dø, da Gud jo kun vil os vel i alt og vil os det bedste just i vort værste.

Skulle vi ej kunne lide med glæde, når den almægtige hånd deroppe altid hjælper os just således, som vi bør hjælpes, og altid bærer os over afgrundsdybene, og når mange tusinde helliges hænder i alle lande og i vidnernes store sky løftes i forbønnens kærlighed til vor hjælp?

Jo, forvist! Vi både kan og må i Åndens skole lære os lektien, den *glemte*, men *evighedsvigtige*, at, som Paulus, finde behag i svaghed, i mishandling, i nød, i forfølgelse og i angst for Kristi skyld, så at vi altid er bedrøvede, dog glade!

\*

Jo, det er kamp lige til stregen! Men herligt, at Herren altid er med os – herligt, at han gang på gang kommer os særligt nært, når det ser svært ud.

Vore hårdt prøvede venner i *Kina* siger, at vi i *Europa* har megen kundskab om Herren, men at vi ikke kender ham som de, fordi vi ikke har været forfulgt og mishandlet for Navnets skyld.

Det er ikke »elendigheds-teologien«, vi – som man spottende siger om os – forkynder, når vi *forkynder korsets ord* og peger på *korsets vej* – det er den sande »herligheds-teologi«, idet der ingen herlighed er for kødet, men en ubeskrivelig herlighed for det *skulte* menneske midt under tab og modgang og »skuffelser« – altså midt under kampen, der ofte er med

håb imod håb!

\*

Bliv derfor ikke stående på samme sted i åndelig henseende! Videre frem! Der er endnu meget af landet at indtage!

Det første skridt i konkret lydighed er ofte det sværeste – men også det meste befriende, *når det er taget!*

Inden præsterne satte fødderne i *Jordans* vande, så det umuligt ud at komme over – og tåbeligt at sætte fødderne i vandet!

Men da de gjorde det, skiltes vandene ad – og de kunne gå tørskoet over!

Bibelen peger gang på gang på *det første skridt*. Det anførte sted i Josva 3 har mange parallelsteder.

Profeten *Elias* sagde til *kvinden i Sjunem*, der kun havde en håndfuld mel i krukken tilbage: »Lav først et brød til mig!« Og *da hun gjorde det*, slap melet ikke op (1. Kong. 17).

*Kierkegaard* kommenterede troens første skridt i konkret lydighed med sine berømte ord, der atter og atter citeres (men også her er et citat ikke det samme som at gøre det): »Enhver, som vover det, mister fodfæstet; men den, som ikke vover det, mister sig selv!«

Og den, som mister fodfæstet, falder i Herrens arme og erfarer, hvem Han er, og hvad Han formår!

\*

Der har stået en hel del om *trængsel* i bladet denne gang, thi *trængsel* er en del af det glade budskab.

Det sværeste ved megen *trængsel* er, at den kan være en uoverskuelig blanding af noget selvforskyldt og noget uforskyldt. Det gælder ikke mindst de *sjælelige* trængsler, nogle af Guds børn lider under og som andre ikke forstår.

Pastor *Knud Hansen* i *Hørsholm* kender hertil og holdt en prædiken herom, som vi lader være et afsluttende ord om vor *trængsel*:

\*

#### *Den store trængsel*

Johs. Åbenbaring 7,9-17.

De mennesker, vi hører om i Johs. Åbenbarings 7. kapitel, er dem, som kommer fra »den store trængsel«. Den store trængsel er den sidste. Alt det, der holder livet sammen, løsnes. Det, der giver det skikkelse og form, er borte. I verdensrummet er der intet oppe eller nede. Universets farver blandes, og det hvide mister sine grænser mod nattens mørke. Da forfærdes mennesker under de bristende him-

le, og kærligheden bliver kold hos de fleste.

Den store trængsel. Er den langt, langt borte? Eller er der nogle, der allerede har været der? Om det er det *ydre*, der brister – eller om det er ens *indre* verden, der bliver ødelagt, så er det jo den samme yderste dag for det menneske! Og af den trængsel kommer ingen ud med klæder så hvide som sne. For hvem af os kan sige: »Jeg har lidt uforskyldt!«? Hvem af os kan stå i sit martyrium med sandhedens glorie om sit hovede? Ja, det er det værste i den trængsel, som vi kender til, at den er så grå. Og vi ved også, at det slet ikke er sikkert, at det urene kommer udefra. Nok er vi gang på gang ofre for et begivenhedsforløb. Og dog er vi altid tillige medskyldige i det. Fra hjertet strømmer de onde tanker af had og forurettethed og selvmedlidenhed. Vi kan ikke standse den strøm. Den er os overmægtig. Og det er *vore* tanker. Vi er ansvarlige for dem. Nej, der findes ingen stolte hvide farver i den trængsel, vi må gennemlide. Derfor skjuler vi vores virkelige trængsel for os selv. Vores egentlige kamp: kampen med os selv. Det er jo ikke livets byrde, det er jo ikke dets tilskikkelser, der volder os den mest pinagtige smerte; det er vores egen troløshed og svigten.

Vi har foregrebet den sidste yderste dag ud fra de »yderste dage«, som vi kender til. De dage, da vort livs helhed bliver brudt i stykker. Ud fra dem bør vi måske forstå den endegyldige sidste yderste dag. Men når vi har gjort det, så har vi også ret til at foregribe den ud fra det, som vor tro kender til. Hvad siger da den?

Dybest nede i den store trængsel er *Gud selv*. Der er ingen, der har været så langt nede, som Gud har været! Da seeren spørger om, hvem de er, som er iført de hvide klæder, får han det svar, at de er Guds folk. Lad os tage det svar til os, når vi i vores bevidsthed forudgriber den aller-yderste dag: »Det er dem, som kommer fra den store trængsel, og de har tvættet deres klæder og gjort den hvide i lammets blod.«

De var altså ikke rene? Nej, de måtte tvætte deres klæder! Den yderste trængsel er det sted, hvorfra Guds barmhjertighed griber ud efter os. Gud er der. Han er der i vores smerte. Vores trængsel blev en dag i historien *Guds* trængsel. Han lod sig ofre! I den grad gjorde han sig til et med os. Det er det, der ligger i *lammets blod*. Vi forstår ikke, at Kristus måtte ofre sig selv for at hjælpe os. Hvorfor kunne han ikke nøjes med et ord? Eller med et mægtigt under? Der gives intet andet svar end: han *kunne* ikke nøjes med det! Så meget måtte han lide og ofre. Hvorfor han måtte det, kan vi ikke se. Vi kan ikke gennemskue

forsoningens hemmelighed.

Det skal vi heller ikke. Vi skal derimod tilegne os den i tro. Vores trængsel blev Guds trængsel. Det skete engang. En fredag. På Golgata. Det var en begivenhed med fremtidsbetydning. Vi ser i vores tekst, hvordan denne begivenhed rækker forbi os ud imod den dag, der er så fjern, at den betegnes som den yderste. Idet denne begivenhed rækker forbi os, så tager den os med ind i den. Vores fortid, vores nutid og vores fremtid er ændret derved.

Urene kommer vi ud fra vore trængsler. Men Guds smerte gør os rene. Hans tilgivelse gør os hvide som sne.

Og så bliver denne dag i denne kirke

en forudgribelse af den evige kirke, vi hører om i teksten. Og hvad er altergangen, om den ikke er et råb til hver enkelt af os: »Herren kom engang – Han skal komme igen!« Derfor kommer han nu! Han er her med den samme syndsforladende kraft, som vi vil møde, når vi ser ham ansigt til ansigt.

Salmesangen i den evige kirke vil være den samme som den, vi synger i vor kirke. Dens indhold er ganske som i vores tekst: »Frelsen tilhører vor Gud, som sidder på tronen, og lammet!«

Forskellen er den, at her har vi det i et ord, der giver vort liv en helt ny retning og befrier os fra vores angst for os selv,

befrier os med det eneste, der kan hjælpe os: ordet om Guds grænseløse kærlighed.

Men engang skal det blive direkte oplevelse, sådan som det blev sagt til slut i vores kapitel fra Åbenbaringsbogen: »De skal ikke sulte mere og ikke tørste mere, ikke heller skal sol eller nogen hede stikke dem. Thi lammet, som står midt for tronen, skal være deres hyrde og lede dem til kilderne med livets vand; og Gud skal tørre hver tåre af deres øjne.« Så står da vores trængsel og Guds trængsel over for hinanden. De går ind i hinanden og bliver et. Vi er ikke alene. Så uoverskuelig er Guds trængsel for os, at den ikke blot er liv, men evigt liv!